

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS SAUGUMO DEPARTAMENTAS

2005 m. balandžio 26 d. Nr. 1030-8-18
Vilnius

Audituojamas subjektas – Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamentas (toliau – Departamentas), adresas Vytenio g. 1, Vilnius. Identifikavimo kodas – 188675233. Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamentas yra Lietuvos Respublikos Seimui ir Respublikos Prezidentui atskaitinga valstybės institucija, kurios paskirtis saugoti Lietuvos Respublikos suverenitetą ir jos konstitucinę santvarką.

Finansinis auditas atliktas Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės finansinio audito 3-iojo departamento direktoriaus 2004 m. rugsėjo 20 d. pavedimu Nr. 1030-8.

Audito užduotis

Įvertinti Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamento vidaus kontrolę, įskaitant finansų valdymą, valstybės turto valdymo, naudojimo, disponavimo juo teisėtumą, ir pareikšti nepriklausomą nuomonę dėl 2004 metų finansinių ir kitų ataskaitų tikrumo ir teisingumo.

Ši ataskaita yra sudėtinė išvadų, teikiamų Seimui dėl metinės biudžeto įvykdymo apyskaitos, biudžeto projekto bei ataskaitos apie valstybei nuosavybės teise priklausančią turtą, dalis.

Ataskaita apima tik audito metu atliktus ir nustatytus dalykus, o finansinės atskaitomybės vertinimas bus pateiktas audito išvadoje, kuri bus parengta pagal Valstybės kontrolieriaus 2002 m. vasario 21 d. įsakymu Nr. V-26 (Valstybės kontrolieriaus 2004 m. sausio 20 d. įsakymo Nr. V-12 redakcija) patvirtintus Valstybinio audito reikalavimus.

Audito atlikimo tvarka ir audituotos sritys

Auditas atliktas pagal Valstybinio audito reikalavimus ir Valstybės kontrolės finansinio audito 3-iojo departamento direktoriaus V. Budriūno patvirtintą audito planą, taikant nestatistinį pavyzdžių atrankos metodą. Audituotos sritys: išlaidų sąmatos ir asignavimai, darbo užmokestis, ilgalaikis, trumpalaikis turtas ir atsargos, kitos išlaidos darbams, prekėms ir paslaugoms, įskaitant atsiskaitymus.

Ištirta vidaus kontrolės aplinka. Tam, kad būtų sumažinta audito rizika, buvo ištirta vidaus kontrolė darbo užmokesčio, ilgalaikio, trumpalaikio turto ir atsargų bei išlaidų ir atsiskaitymų apskaitos srityse. Siekiant įgyvendinti atliekamo audito tikslus, buvo atliktos

savarankiškos (detalios) procedūros pagal patvirtintas audito programas, kurios sudarytos darbo užmokesčio, ilgalaikio, trumpalaikio turto ir atsargų, kitų išlaidų ir atsiskaitymų apskaitos sritims.

2004 m. finansinės veiklos rezultatai

Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamento vykdomoms programoms – Valstybės saugumas ir socialinė programa, Pasirengimas narystei NATO, Kova su terorizmu, „Telepiko“ sistemos aptarnavimas – numatyta asignavimų 35 474,5 tūkst. Lt, gauta 35 357,8 tūkst. Lt arba 116,7 tūkst. Lt mažiau. Departamentas neteikė paraiškų 116,7 tūkst. Lt skirtiems asignavimams gauti. Įstaiga padarė 35 357,8 tūkst. Lt kasinių išlaidų ir 34 672,7 tūkst. Lt faktinių išlaidų. Departamentas panaudojo visus gautus asignavimus. Lyginant kasines išlaidas su faktinėmis, kasinės išlaidos 685,1 tūkst. Lt viršijo faktines išlaidas, nes buvo padengtas 2004 metų pradžioje buvęs kreditorinis įsiskolinimas. Nesutartinio kreditorinio įsiskolinimo 2005-01-01 nėra.

Įstaiga gautus asignavimus panaudojo neviršydamą patikslintos ataskaitinio laikotarpio išlaidų sąmatos pagal visus ekonominės klasifikacijos straipsnius ir programas. Sąmatos buvo tikslinamos laiku ir įstatymų nustatyta tvarka.

Pastabos ir rekomendacijos

Departamente nėra patvirtintas didžiausias leistinas valstybės tarnautojų pareigybių ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis ir gaunančių darbo užmokestį iš valstybės biudžeto, skaičius, kaip to reikalauja Valstybės tarnybos įstatymo 8 straipsnio nuostatos. Audito metu Departamentas kreipėsi į Lietuvos Respublikos Seimo valdybą prašydamas patvirtinti didžiausią leistiną valstybės tarnautojų pareigybių ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis ir gaunančių darbo užmokestį iš valstybės biudžeto, skaičių.

Lietuvos Respublikos įstatymais ir kitais teisės aktais nereglamentuota Departamento generalinio direktoriaus pareiginės algos kategorijos nustatymo tvarka, nes Lietuvos Respublikos Seimo 2002-06-27 nutarimu Nr. IX-992 Seimo politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojų pareigybių, Seimo kanceliarijos ir Seimui atskaitingų institucijų, Respublikos Prezidento institucijos ir Respublikos Prezidentui atskaitingų institucijų, Nacionalinės teismų administracijos, teismų, prokuratūros ir savivaldybių institucijų valstybės tarnautojų suvienodintų pareigybių patvirtintame sąraše numatyta įstaigos vadovui pareiginė alga yra A lygio 19-20 kategorijos. Į Valstybės saugumo departamento generalinio direktoriaus pareigas Seimo pritarimu skiria ir iš pareigų atleidžia Respublikos Prezidentas. Dėl M. Laurinkaus pareiginės algos kategorijos paskyrimo 2002-08-01 įsakymą Nr. K-178 RN pasirašė gen. direktoriaus pavaduotojas, laikinai einantis generalinio direktoriaus pareigas, A. Tekorius, dėl A. Pociaus pareiginės algos kategorijos paskyrimo 2004-06-09 įsakymą Nr. P-181 RN pasirašė gen. direktoriaus pavaduotojas, laikinai einantis generalinio direktoriaus pareigas, A. Balzaris, tai yra įstaigos vadovui pareiginę algą nustatė įstaigos vadovo pavaduotojas, o ne į pareigas priimančias asmuo.

Audito metu Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamentas 2004-12-17 raštu Nr. (67)-18-412-894 kreipėsi į Lietuvos Respublikos Prezidentūrą prašydamas patvirtinti didžiausią leistiną valstybės tarnautojų pareigybių ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis ir gaunančių darbo užmokestį iš valstybės biudžeto, skaičių, o taip pat patvirtinti Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamento generalinio direktoriaus pareigybei A pareigybės lygį ir 20 pareigybės kategoriją, o Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamento generalinio direktoriaus pavaduotojo pareigybei – A pareigybės lygį ir 19 pareigybės kategoriją. Audito metu iš Lietuvos Respublikos Prezidentūros atsakymas negautas.

Departamentas pateikė Lietuvos Respublikos Seimui Seimo 2002-06-27 nutarimo Nr. IX-992 Seimo politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojų pareigybių, Seimo kanceliarijos ir Seimui atskaitingų institucijų, Respublikos Prezidento institucijos ir Respublikos Prezidentui atskaitingų institucijų, Nacionalinės teismų administracijos, teismų, prokuratūros ir savivaldybių institucijų valstybės tarnautojų suvienodintų pareigybių patvirtinto sąrašo pakeitimų projektą, kuriuose numatoma patvirtinti fiksuotą Valstybės saugumo departamento generalinio direktoriaus pareiginės algos 20 kategoriją (A pareigybės lygį), Valstybės saugumo departamento generalinio direktoriaus pavaduotojo pareiginės algos 19 kategoriją (A pareigybės lygį).

Departamento generalinio direktoriaus 2003-07-11 įsakymu Nr. 1-15 patvirtinta Valstybės saugumo departamento sistemos pareigūnų skatinimo tvarka numato, kad generalinis direktorius skatinamas Saugumo tarybos (kurios pirmininkas jis pats yra) sprendimu, o taip pat kitų komisijų, kurių veikloje jis dalyvauja, pasiūlymu. Taigi, sprendimą dėl generalinio direktoriaus skatinimo priima tas pats asmuo - generalinis direktorius. Audito metu Departamento generalinio direktoriaus 2005-03-30 įsakymu Nr.1-18 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamento generalinio direktoriaus 2003-07-11 įsakymo Nr.1-15 pakeitimo“ ši tvarka yra pakeista, išbraukiant iš jos šią nuostatą.

Atkreipiame Jūsų dėmesį į tai, kad Departamente naudojama kompiuterinė buhalterinės apskaitos programa neužtikrina darbo užmokesčio kontrolės, kad priedų ir priemonų suma neviršytų 70% pareiginės algos, kaip to reikalauja Valstybės tarnybos įstatymo 23 str. 2 d. Tokia kontrolė atliekama rankiniu būdu, o tai didina riziką, kad skaičiuojant darbo užmokestį gali būti klaidų. Nustatytos darbo užmokesčio skaičiavimo programinės klaidos, kai darbuotojas dirbo ne visą mėnesį ir jam keistas priedas už rangą. Atsižvelgta į auditoriaus pastabas, šios klaidos buvo ištaisytos.

Audito metu nustatyta, kad skaičiuojant darbuotojų darbo užmokestį už atostogų laikotarpį buvo nesilaikoma Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003-05-27 nutarimu Nr. 650 patvirtintos Darbuotojų ir valstybės tarnautojo vidutinio darbo užmokesčio apskaičiavimo tvarkos 3 p. 6.1 ir 6. 6 dalių reikalavimo, t.y. į darbo užmokesčio vidurkį vienkartinė piniginė išmoka kai

kuriems darbuotojams įtraukta visa suma, kaip darbo užmokesčio dalis, kitiems darbuotojams – neįtraukta. Atsižvelgiant į auditoriaus pastabas, Departamentas perskaičiavo darbo užmokesčio už atostogų laikotarpį per 2004 metus. Nustatyta darbo užmokesčio 11 874,80 Lt nepriemoka ir 4 169,58 Lt permoka. Neišmokėtas darbo užmokestis už atostogų laikotarpį (nepriemoka) grąžintas darbuotojams š.m. kovo mėnesį.

Audito metu nustatyta, kad Departamento direktoriaus pavaduotojui D. Jurgelevičiui už 2004 m. gruodžio mėn. du kartus priskaičiuotas ir išmokėtas 2 469,25 Lt priedas už kvalifikacinę klasę. Atsižvelgiant į auditoriaus pastabas ši permoka, D. Jurgelevičiui sutikus, išskaičiuota iš jo darbo užmokesčio 2005 m. kovo mėnesį.

Audito metu nustatyta, kad Departamente neregamentuotas darbo apmokėjimas darbuotojams, dirbantiems pamaininį darbą pagal darbo grafiką (fizinė apsauga). Jiems nustatomas darbo valandų skaičius per mėnesį toks pat, kaip ir dirbantiems įprastinę darbo dieną po 8 valandas per dieną, 40 valandų per savaitę, tačiau faktiškai atidirbtas darbo laikas, fiksuotas darbo laiko apskaitos žiniaraščiuose, yra didesnis. Už viršvalandžius ir už darbą švenčių dienomis apmokama pagal atskirus generalinio direktoriaus įsakymus, tačiau už viršvalandžius neapmokama, kaip tai numatyta teisės aktuose, o mokamos procentinės priemokos pagal atskirus generalinio direktoriaus įsakymus kaip už įprastą darbo krūvį viršijančią veiklą. Įsakymų, kuriais būtų pavesta dirbti įprastą krūvį viršijančią veiklą, nėra.

Atkreipiame Jūsų dėmesį į tai, kad Departamente naudojama buhalterinės apskaitos kompiuterinė programa neužtikrina teisingos ilgalaikio turto apskaitos. Finansinė atskaitomybė sudaryta remiantis sintetinės apskaitos duomenimis. Audito metu nustatyta, kad analitinės apskaitos registrų duomenys apie ilgalaikio turto nusidėvėjimą (amortizaciją) ir ilgalaikio turto fondą (likutinę vertę) pagal atskiras ilgalaikio turto grupes 2004 metų pradžioje ir pabaigoje nesutampa su sintetinėje apskaitoje nurodytais duomenimis apie ilgalaikio turto priskaičiuotą nusidėvėjimą (amortizaciją) ir ilgalaikio turto fondą (likutinę vertę). Analitinės apskaitos duomenimis Ilgalaikio turto nusidėvėjimo (amortizacijos) likutis 2004 metų pradžioje 34,2 tūkst. Lt buvo didesnis už sintetinės apskaitos duomenis. Ilgalaikio turto fondas (ilgalaikio turto likutinė vertė) 34,2 tūkst. Lt buvo mažesnis, ilgalaikio turto nusidėvėjimo (amortizacijos) likutis 2004 metų pabaigoje 44,2 tūkst. Lt buvo didesnis už sintetinės apskaitos registro duomenis, o ilgalaikio turto fondas (ilgalaikio turto likutinė vertė) 44,2 tūkst. Lt buvo mažesnis.

Metinės finansinės atskaitomybės Formos Nr. 3 Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto 2004 metų apyskaitos pažymyje „Dėl ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto įsigijimo ir nurašymo iš apskaitos“ nurodyta, kad iš biudžeto lėšų ilgalaikio turto įsigyta 3 474,3 tūkst. Lt, faktiškai turi būti 3 421 tūkst. Lt, skirtumas 53,3 tūkst. Lt, kuris turėjo būti pateiktas kaip įsigijimas iš kitų šaltinių.

Atsižvelgdami į išdėstytus dalykus, rekomenduojame:

- Sustiprinti darbo užmokesčio, ilgalaikio turto vidaus kontrolę;
- Įvertinant darbo ypatumus spręsti darbuotojų, dirbančių pamaininį darbą pagal grafikus, darbo apmokėjimo klausimą;
- Spręsti klausimą dėl permokėto darbo užmokesčio (4 169,58 Lt) išieškojimo.

Tikimės, kad Jūs atsižvelgsite į mūsų rekomendacijas ir apie jų įgyvendinimą informuosite iki 2005 m. spalio 1 d.

Finansinio audito 3-jo departamento
direktorius

Vytautas Budriūnas

Vyresnioji valstybinė auditorė

Rima Peškaitytė

Susipažinau

LR valstybės saugumo departamento gen.
direktorius

Arvydas Pocius

Vyriausioji buhalterė

Emilija Mažeikienė